

โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

นางสาวรัชณี สาตบุตรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๖

Social Studies Programs of Teachers Colleges
In Bangkok Metropolis

Miss Rachanee Satnurags

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1973

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูใน
กรุงเทพมหานคร

ชื่อ นางสาวรัชณี สาตบุตรักษ์

ปีการศึกษา ๒๕๑๖

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ตามหัวข้อต่อไปนี้
คือ การบริหารโปรแกรม บทบาทของครูและปัญหาในการดำเนินการสอนตาม
โปรแกรมเกี่ยวกับวิธีสอน การใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรม การติดตามผลและการวัด
ผล ผลของการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมการสอนวิชาสังคม
ศึกษาในระดับนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนฝึกหัดครู
โดยตรง

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดและอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคม
ศึกษาทุกท่าน จำนวน ๕๖ คนในวิทยาลัยครูทั้ง ๗ แห่งในกรุงเทพมหานคร ได้รับ
แบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น ๔๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดย

คิดเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ
คำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

วิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั้ง๗ แห่ง มีการวางโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา
ทุกภาคเรียน อาจารย์หัวหน้าหมวดและอาจารย์สังคมศึกษาทุกคนร่วมกันเตรียม
โปรแกรม โดยยึดถือเอกสารแนะแนวหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู เป็นหลัก ในการดำเนินงาน
ตามโปรแกรม ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ได้เตรียมการสอนอย่างดี ได้มีการศึกษาหลักสูตร
และรวบรวมเนื้อหาวิชา เพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว แต่มีปัญหาคือ
วิทยาลัยไม่ได้จัดเตรียมแหล่งคนควาและหนังสืออ่านประกอบ เอกสารทางวิชาการ
ตลอดจนตำรา สำหรับครูให้เพียงพอ อุปกรณ์การสอนแม้จะมีครบทุกอย่างแต่มีจำนวน
ไม่พอเพียง และห้องสมุดมีหนังสือสำหรับอ่านประกอบสำหรับนักศึกษาคนควาเพิ่มเติม
จำนวนน้อย วิธีสอนที่ไชบอຍที่สุดคือการบรรยาย การอธิบายประกอบการซักถามและ
การคนควาประกอบ ขณะเดียวกันก็แนะนำให้นักศึกษาติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหว
ไหวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น
และความสามารถคนต่าง ๆ เช่น การอภิปราย หรือรายงาน สำหรับในคาน
กิจกรรมนั้น วิทยาลัยต่าง ๆ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
ที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบของชุมนุมและชมรมโดยให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม เช่น ชุมนุม
ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ชุมนุมอาสาพัฒนา ชุมนุมเกษตรและอนุรักษ์ธรรมชาติ ชมรม
ผู้ออกเสียงไทย ชมรมศึกษานานเรา ชมรมรักษาความสะอาด โครงการจริยศึกษา
และอื่น ๆ อีก อาจารย์สังคมศึกษาต่างก็เห็นประโยชน์ของกิจกรรมที่จะช่วยให้นัก-
ศึกษาได้ประสบการณ์ต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น แต่มีปัญหาคือขาดงบประมาณในการใช้
จ่ายและไม่อาจจัดกิจกรรมตามเอกสารแนะแนวหลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์ได้

ในคํานการวัดผลนี้ ส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายเพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน
ของนักศึกษาและครู และเพื่อเก็บคะแนนตามระเบียบของวิทยาลัย แต่ครูอาจารย์
สังคมนาศึกษากัยังไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลไคถูกคองหรือไม่ อย่างไรคตาม อาจารย์
สังคมนาศึกษาส่วนใหญ่ยังคองการความช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับวิธีสอน ความรู้ในเนื้อ
หาวิชา ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาการ วิธีสร้างและการใชอุปกรณ และวิธีการ
วัดผล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Social Studies Program of Teachers Colleges
 In Bangkok Metropolis

Name Miss Rachanee Satnurags

Department Secondary Education

Academic Year 1973

ABSTRACT

Purposes

The purpose of this research was to study the social studies program of teachers colleges in Bangkok, concerning, the administration of the program, the roles and problems of teachers in using teaching methods, audio-visual aids, supervising student activities, and evaluating the program. The findings of this study would be valuable for the improvement of learning and teaching social studies in all teachers colleges in Thailand.

Procedures

The questionnaires were sent to 96 heads of the Department of Social Studies and social studies teachers in 7 teachers colleges in Bangkok. Eighty questionnaires were received back from them. The obtained data was tabulated and analyzed in percentage, mean score and standard deviations,

and then presented by tables with explanations.

Conclusions

The major findings revealed that at the seven teachers colleges the social studies program were well pre-planned for each school term by the head of social studies department and social studies teachers, based on the curriculum manual for the social studies teaching at the educational certificate level of the supervisory unit of the Department of Teacher Training. Most teachers planned both the long term plan and the short term plan by studying carefully the syllabus and organizing the subject matter. The problems occurred were that the colleges were unable to provide available resources, supplementary readings, academic manuals, and textbooks for teachers. There was every kind of instructional materials but inefficient for teachers. Supplementary readings were not available for students. The instructional methods often used were lecturing, lecturing with questioning, and out of class studies. Students were suggested to follow the current events from newspapers, radio and television. They were also encouraged to discuss and report. CO-curricular activities were arranged in forms of clubs, in accordance with social conditions for example Thai Culture Club, Voluntary Development Club, Conservation Club, etc. Activities were considered valuable by teachers in providing wide experiences for their students. The lack of financial support made the

arrangement of activities listed in the curriculum manual of the supervisory unit impossible. The purposes of the teaching evaluation were to measure teachers and students of both the effectiveness in teaching and learning, and also to accumulate marks for recording. The teachers were still not sure about their means of evaluation. However, most teachers need helps in improving their instructional methods, subject matter, academic resources, techniques of instructional material construction and usage, and teaching evaluation.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง " โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร " นี้ สำเร็จลงได้โดยดีโดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร. จรูญทัศน์ พุกกะมาน อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชามัธยมศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง กรรณสูต อาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านสถิติ ที่ได้ กรุณาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง ๓ ท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยครูทุกท่านที่กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูล และอาจารย์หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา อาจารย์ สังคมศึกษาทุกท่านในวิทยาลัยครูทั้ง ๘ แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

รัชนี สาตนะรักษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

๒
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๒
กิตติกรรมประกาศ	๓
รายการตารางประกอบ	๔

บทที่

๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
การดำเนินงานวิจัย	๔
คุณค่าของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๕
ความจำกัดของการวิจัย	๑๐
คำจำกัดความในการวิจัย	๑๐

๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑

๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๒๓

๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๔

๕ สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ๓๘

 สรุปผลการวิจัย ๓๘

 อภิปรายผลการวิจัย ๘๘

 ข้อเสนอแนะ ๙๐

บรรณานุกรม ๙๕

ภาคผนวก ๑๐๑

ประวัติการศึกษา ๑๒๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑	วิชาที่สอนในหมวดสังคมศึกษา	๓๑
๒	เหตุผลในการสอนวิชาสังคมศึกษา	๓๒
๓	งานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนือไปจากชั่วโมงที่สอน	๓๓
๔	การเตรียมโปรแกรมการสอนล่วงหน้าในวิทยาลัย	๓๔
๕	ผู้ทำหน้าที่เตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา	๓๕
๖	หลักเกณฑ์ที่ถือใช้ในการเตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา	๓๖
๗	สิ่งที่ครูอาจารย์สังคมศึกษาได้จัดทำขึ้นในการเตรียมโปรแกรม..	๓๗
๘	ข้อคิดเห็นในการปฏิบัติงานให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย	๓๘
๙	การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการ สอนวิชาสังคมศึกษา	๓๙
๑๐	การพิจารณาจัดครูอาจารย์เข้าทำการสอนในชั้นเรียน	๔๐
๑๑	การรับมอบหมายงานจากผู้บริหาร โปรแกรม	๔๑
๑๒	ผู้มีหน้าที่ติดตามผลการสอนในวิทยาลัย	๔๑
๑๓	วิธีการติดตามผลการทำงานของครูอาจารย์ตามโปรแกรม	๔๒
๑๔	การดำเนินงานเพื่อช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน	๔๓
๑๕	สิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือในการอบรมและนิเทศการศึกษา ..	๔๔
๑๖	การปฏิบัติของอาจารย์เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนวิชาสังคมศึกษา	๔๖
๑๗	ลักษณะการเตรียมการสอนวิชาสังคมศึกษา	๔๗
๑๘	การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	๔๘
๑๙	หนังสือที่อ่านประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา	๔๙

ตารางที่

๗.

หน้า

๒๐	วิธีสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้ง	๕๐
๒๑	กิจกรรมที่ปฏิบัติขณะทำการสอน	๕๑
๒๒	การใช้วิธีสอนเหล่านี้มากน้อยเพียงใด	๕๒
๒๓	การติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวัน หรือความรู้ ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการสอน	๕๓
๒๔	ความรู้สึกรู้ว่ามีปัญหาต่าง ๆ ของครูอาจารย์สังคัมศึกษาขณะ ทำการสอนในชั้นเรียน	๕๔
๒๕	ปัญหาที่ครูอาจารย์ประสบในการสอนวิชาสังคัมศึกษาในวิทยาลัยครู	๕๕
๒๖.	บุคคลที่ครูอาจารย์ขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาในการสอน.	๕๖
๒๗	การจัดกิจกรรมประกอบการสอนวิชาสังคัมศึกษา	๕๗
๒๘	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน วิชาสังคัมศึกษา	๕๘
๒๙	ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษา .	๕๙
๓๐.	วิธีการวัดผลหลังจากการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนแล้ว ...	๖๐
๓๑	ปัญหาที่ครูอาจารย์ประสบในการจัดกิจกรรมรวมหลักสูตรวิชา สังคัมศึกษา	๖๑
๓๒	บริการในค่านวัตกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชา สังคัมศึกษา	๖๒
๓๓	อุปกรณ์การสอนสังคัมศึกษาที่ครูอาจารย์ใช้อยู่เสมอ	๖๓
๓๔	แหล่งที่มาของอุปกรณ์การสอน	๖๔
๓๕	การที่ครูอาจารย์ไม่ใช่อุปกรณ์การสอนของวิทยาลัยมากเท่าที่ควร	๖๖

ตารางที่

๒
หน้า

๓๖	ปัญหา เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนของครูอาจารย์สัง คมศึกษา.	๖๗
๓๗	ความมุ่งหมายในการวัดผลวิชาสัง คมศึกษา	๖๘
๓๘	ข้อทดสอบที่ใช้เพื่อการวัดผล	๖๘
๓๙	ระยะเวลาที่กำหนดจะทำการทดสอบวิชาสัง คมศึกษา	๗๐
๔๐	การดำเนินการ เพื่อให้การวัดผลวิชาสัง คมศึกษา เป็นไปอย่าง เหมาะสม	๗๑
๔๑	ปัญหาที่ครูอาจารย์สัง คมศึกษา ประสบในการวัดผล	๗๒
๔๒	อุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติงานตามโปรแกรมไม่ไคผลเท่าที่ควร .	๗๓
๔๓	อุปสรรคในการปรับปรุงโปรแกรมการ สอนวิชาสัง คมศึกษาใน วิทยาลัยครู	๗๔
๔๔	ปัญหาอื่น ๆ ที่ประสบ	๗๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย